

Abivahendite ja meditsiiniseadmete reform

Infotund ettevõtetele

Kadri Mets ja Kärt Veliste (SoM)

12.01.2026

SOTSIAALMINISTEERIUM

Kohtumise teemad

1. Reformi eesmärk ja sisu
2. Ettevõtete tagasiside
3. Reformi ja 2026.a aja- ning tegevuskava
4. Juhised I etapi ettevõtetele
5. Järgmised etapid

Reformi eesmärk

- Luua arstide, õdede ja teiste tervishoiuspetsialistide, ettevõtete ning riigi jaoks üks ühtne ja terviklik korraldusmudel ning rahastussüsteem.
- Parandada abivahendite ja meditsiiniseadmete kättesaadavust ning muuta nende hüvitamise korraldus tõhusamaks.

Reformi teemad

- I. Meditsiiniseadmete hinnaregulatsioon
- II. Meditsiiniseadme kaardi väljakirjutamise õiguse laiendamine
- III. Abivahendite ja meditsiiniseadmete integreerimine ühtseks inimkeskseks süsteemiks

I Meditsiiniseadmete hinnaregulatsioon

➤ Eesmärk

Vähendada patsientide omaosalust meditsiiniseadme ostmisel – sõltumata sellest, kust patsient toodet ostab kehtivad samad hinnalaed

Tagada **õiglane konkurents ning õigusselgus** kõikide müüjate (sh apteekide) vahel.

➤ Probleem

Patsiendi **omaosalus** on TerK soodustusega meditsiiniseadme ostmisel **apteegist suurem** võrreldes TerK-iga müügilepingu sõlminud ettevõttest ostmisega, sest **RaKS-is puudub selgus** hüvitatavate meditsiiniseadmete **mõistetes ja kohustustes**.

Selged reeglid kõigile turuosalistele

- **RaKS-i täpsustatakse, et meditsiiniseadme müüja (sh apteek) võib meditsiiniseadme TerK soodustusega müügil rakendada jaemüügihinda, mis ei ületa hinnakokkuleppehinda**
- **Üldapteegid saavad jätkuvalt müüa TerK soodustusega ilma müügilepinguta**
  - Võimaldab ka tänastel SKA apteekidest lepingupartneritel (ca 130) senisest väiksemat halduskoormust.
  - Automaatselt laieneb müügiõigus teistele üldapteekidele (kokku 472).
- **Lisaks täpsustatakse õigusselguse huvides RaKS-is mõisted „hinnakokkuleppehind“, „piirhind“ ja „jaemüügihind“, hinnakokkuleppe sõlmimise ja muutmise kord.**

II Meditsiiniseadme kaardi väljakirjutamise õiguse laiendamine

➤ Probleem

Meditsiiniseadme kaardi väljakirjutamise õigus on **ainult arstidel**. Kui muu pädev spetsialist (nt õde, ämmaemand, füsioterapeut) tuvastab seadme vajaduse, peab patsient minema lisaks arsti vastuvõtule, et saada vajaliku meditsiiniseadme jaoks meditsiiniseadme kaart.

➤ Eesmärk

Anda meditsiiniseadme kaardi väljakirjutamise **õigus ka teistele** tervishoius töötavatele **spetsialistidele** nende **pädevuse piires** (sh lähtuda tänasest abivahendi tõendite väljastajatest), mis aitab kaasa **tõhusama ja inimkesksema** tervishoiusüsteemi kujundamisele.

III Abivahendite ja meditsiiniseadmete integreerimine ühtseks inimkeskseks süsteemiks

➤ Probleem

TerK ja SKA võimaldavad sarnasel eesmärgil seadmeid ja vahendeid, mida vajavad sageli samad inimesed, vajadust tuvastavad samad tervishoius töötavad spetsialistid ja müüvad samad ettevõtted.

Kahe erineva, kuid **sarnast eesmärki kandva ja osaliselt kattuva sihtrühmaga** süsteemi haldamine ja arendamine kahe korraldusasutuse kaudu on **ressursimahukas ja kulukas dubleerimine**.

Süsteemide erisustest on raske aru saada, mis muudab kõikide osapoolte jaoks **süsteemis orienteerumise, abi osutamise ja abi saamise raskeks**.

➤ Eesmärk

Vähendada dubleerimist ja bürokraatiat ning viia abivahendite ja meditsiiniseadmete süsteem ühtsetele alustele.

Lua **selge, digitaliseeritud ja terviklik** ning ühtsetel tingimustel toimiv süsteemi nii vajaduse tuvastaja, abivajava inimese, ettevõtete kui ka riigi jaoks, mis kokkuvõttes **lihtsustab ja kiirendab abivahendite ning meditsiiniseadme kättesaadavust**.

Abivahendite Tervisekassasse üleviimise peamised põhimõtted

Kõik tooted peavad olema registreeritud MSA-s, mis on ka täna abivahendite puhul nõutud

- Registreerimine on vajalik veendumaks, et toode on kasutajale ohutu ja vastab kehtivatele õigusaktidele.
- Võimaldab tervishoiutöötajatel ja patsientidel keskselt ühest andmebaasist otsida Eestis turustatavaid tooteid, tutvuda nende kasutusjuhenditega (EUDAMED neid vajadusi ei kataks).
- Ravimiametile oluliseks tööriistaks ohujuhtumitest teavitamisel ning tarneraskuste korral alternatiivide leidmisel.
- MSA on liidestatud Retseptikeskusega – MSA kanne on tehniliselt vajalik müügitehingu tegemiseks ja ravikindlustuse raha kasutamise kontrollimiseks.

Abivahendeid ja meditsiiniseadmeid võimaldatakse ravikindlustatud inimestele ning mõlema vajadust tõendab digitaalne meditsiiniseadme kaart.

- Digitaalne meditsiiniseadme kaart on olemas, lisaks arendatakse tervisejuhtimise töölauda ja ravimiskeemi, mis toetab paremat ülevaadet patsiendi ravist.
- SKA arenduskulud abivahendi tõendi digitaliseerimiseks oleksid märkimisväärselt suuremad.
- Paralleelselt ei pea kaht süsteemi arendama.
- Müügitehingud ühes süsteemis.
- Kombinatsioonkaartide lahendus.
- Olemasolevate püsikasutajate abivahendi tõendite automaatne digisüsteemi ületoomine.
- Automaatne täiendav ravimi- ja meditsiiniseadmehüvitis.

Toodete esindajatel tuleb esitada TerK-ile soodustuse taotlus ja sõlmida hinnakokkulepped.

- Tagab parema ülevaate müüdavate toodete, nende hindade ja omaduste osas.
- Meditsiiniseadmete loetelu muudetakse regulaarselt kaks korda aastas, mis võimaldab tootevaliku optimaalset uuendamist.

Koostöös erialaekspertidega lepitakse kokku hüvitamise tingimused (sihtgrupi kirjeldus, hüvitatavad kogused, hüvitamise kestused).

Abivahendite viiakse Sotsiaalkindlustusametist üle Tervisekassasse kolmes etapis 2027.a, 2028.a, 2029.a

- Töökoormuse hajutamine, piisav aeg detailides kokku leppimiseks.

Tänased erandi taotluse alusel saadud abivahendid viiakse üle meditsiiniseadme loetelusse. Erandite menetlemine Sotsiaalkindlustusametis asendatakse III etapi lõpuks süsteemse lahendusega Tervisekassas.

Tervisekassa süsteemi luuakse üüriteenus (III etapp).

Ettevõtte tagasiside

Eelarve

- Vajalikud rahalised ressursid abivahendite rahastamiseks tagatakse Tervisekassale arvestusliku kuluna riigieelarvest.
- TerK-SOM-RAM on kokku leppinud protsessis (NB! Rahastus ei tule raviteenuste arvelt!)
- TRMH täiendava eelarve mõju osas tehakse täpsem andmete analüüs

MSA registreerimine

- Uus senisest kasutajamugavam MSA alates 01.06.2026
- Soodustuse taotluse eelne Raviameti süvakontroll muutub vajaduspõhiseks (kui TerK-il on lisaküsimusi) – muudame määrust
- Lihtsustatud taotluse vorm üle tulevatele seadmetele

TerK-i taotlus ja loetelu

- Toote esindaja (levitaja) taotlus läbi MSA
- Tootepõhine loetelu koos hinnakokkuleppega
- Piirhinnasüsteem lähtub odavuselt teise toote hinnast – patsiendi omaosaluse kaitse ja selge süsteem ettevõtetele

Töölased abivahendid

- Integratsioon tööalaseid abivahendeid ei hõlma
- Rahastus ja hüvitamisloogika erinevad
- Hüvitatakse väiksele sihtgrupile

Valdkonnaspetsiifiline tagasiside

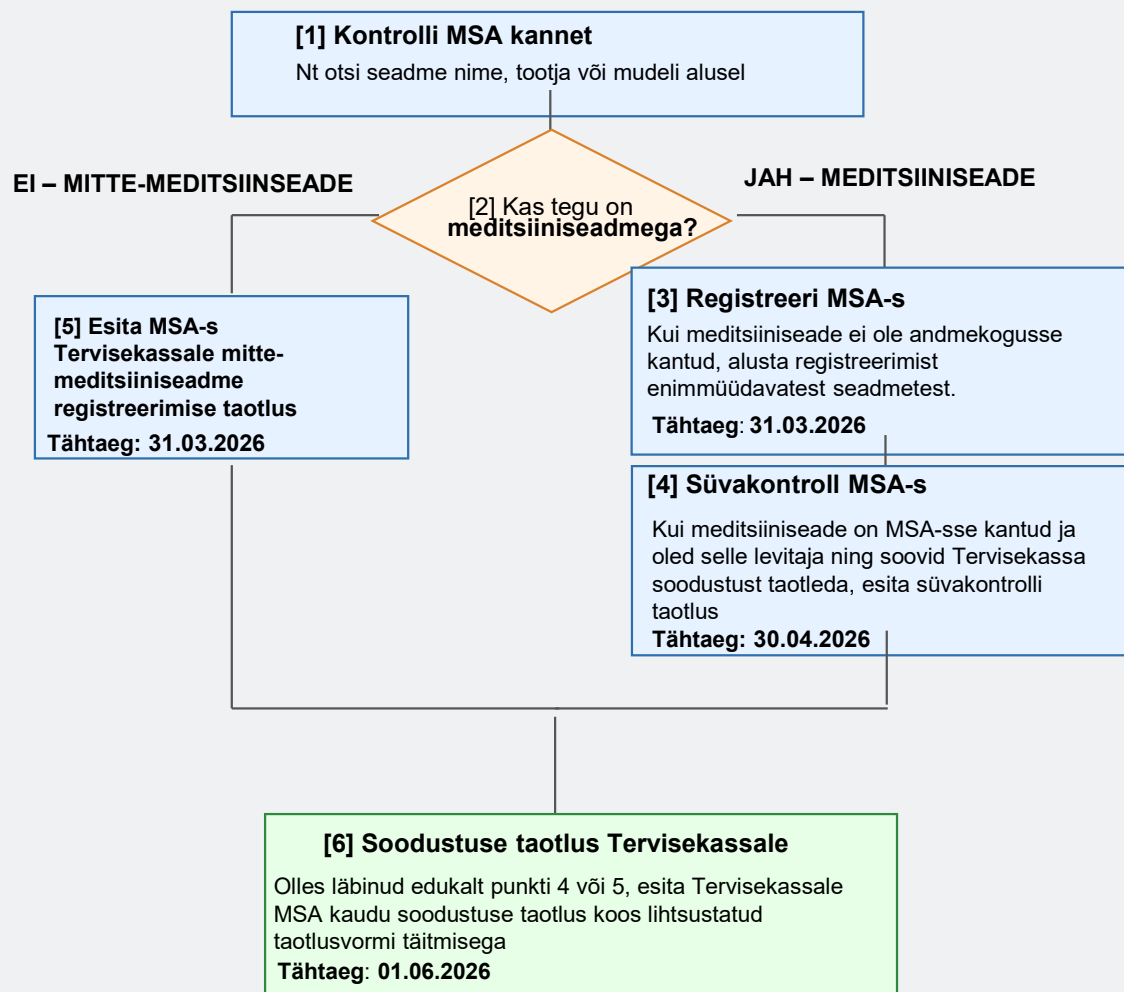
- Inkonentsi abivahendite üleviimine
- Kuulmisabivahendid
- Üüriteenus
- Proteesivaldkond

2026. aasta aja- ja tegevuskava peamised tegevused

Tegevus	Aeg
Teemaspetsiifilised kohtumised osapooltega	Kogu 2026 jooksul
<u>Määruse</u> nr 55 (meditsiiniseadmete loetelu muutmine) ajakohastamine	I kvartal 2026
Uue meditsiiniseadmete ja abivahendite andmekogu viimased tehnilised arendused ja andmekogu põhimääruse koostamine, et senisest kaasaegsem uus andmekogu saaks operatiivselt töösse	II kvartal 2026
Ravikindlustuse seaduse ja meditsiiniseadme seaduse eelnõu koostamine ja Vabariigi Valitsusele esitamine, et anda reformile selge õiguslik raam seaduste tasandil (sh üüriteenuse võimaldamiseks Tervisekassas ja meditsiiniseadme kaardi väljakirjutajate ringi laiendamiseks)	III kvartal 2026
I etapi abivahendite andmekogus registreerimine ettevõtete poolt	I kvartal 2026
I etapi abivahendite soodustuse taotlemine ettevõtete poolt	I-II kvartal 2026
I etapi abivahendite hindamine	I-IV kvartal 2026
Abivahendite ja meditsiiniseadmete määruste muutmine, et esimese etapi abivahendite rahastus ja korraldus liiguks Tervisekassasse 01.01.2027	IV kvartal 2026
Järgmistesse etappidesse kuuluvate abivahendite (sh kuulmisabivahendite) ületoomise ettevalmistused. Täpsem info 2026.a jooksul.	2026 jooksul

Esimese etapi abivahendid

ISO-kood	Valdkond kitsamalt
06.33	Ortopeedilised jalatsid
06.30	Muud proteesid
12.39	Orienteerumise abivahendid
22.03	Optilised abivahendid
22.18	Abivahendid audio- ja visuaalse teabe käitlemiseks
22.24	Abivahendid audio- ja visuaalse teabe käitlemiseks (v.a 22.18.24)
22.27	Häire-, osutamise-, meeldetuletus- ja signaliseerimisseadmed
22.39	Arvutite väljundseadmed
22.12	Abivahendid joonistamiseks ja kirjutamiseks
22.15	Arvutusabivahendid
22.09	Häälvõimendid
27.06	Taktilised ja kõnelevad seaded

Teise etapi abivahendid

ISO-kood	Valdkond kitsamalt
06.24	Alajäsemeproteesid
06.00	Proteesid (varia)
06.03	Koljuortoos
06.15	Neuroortoos
06.18	Ülajäsemeproteesid
09.30	Uriini absorbeerivad abivahendid
09.21	Naha kaitse ja puhastamise vahendid
09.03	Rõivad ja jalatsid
09.09	Abivahendid riietumiseks/lahtiriietumiseks
22.06	Kuulmisabivahendid
22.18.24	Ülekandesüsteemid

Kolmanda etapi abivahendid

ISO-kood	Valdkond kitsamalt
04.33	Lamatiste vältimise abivahendid
04.48	Liikumis-, jõu- ja tasakaalutreeningu seadmed
09.33	Abivahendid pesemiseks, vannitamiseks ja duši kasutamiseks
09.12	Tualeti kasutamise abivahendid
09.06	Kaitsekiiver
12.06	Käimisabivahendid kahe käega käsitlemiseks
12.22	Käsiratastoolid
12.03	Ühe käega käsitletavad käimisabivahendid
12.31	Siirdumis- ja teisaldamisabivahendid
12.23	Elektrilised ratastoolid
12.24	Ratastoolide tarvikud
12.27	Muud sõiduriistad
12.36	Tõstmisabivahendid
12.18	Jalgrattad
12.17	Trepi kasutamise vahendid
12.12	Autokohandused

Kolmanda etapi abivahendid

ISO-kood	Valdkond kitsamalt
18.12	Voodid
18.18	Toetusabivahendid
18.03	Voodilaud
18.09	Istemööbel
18.10	Lisavarustus ratastoolidele
18.30	Kaasaskantav kaldtee
22.21	Dialoogiseadmed, kommunikaatorid
22.33	Sülearvutid ja digitaalsed abimehed
22.36	Alternatiivsed sisendseadmed
24.18	Statiivid
24.21	Pikendused - haaramistangid
28.03	Kirjutuslaud
30.09	Abivahendid muude spordialadega tegelemiseks

Mis saab edasi?

- 1. Etapi ettevõtete infopäev 19.01
- Järgmiste etappide abivahendeid müüvatele ettevõtetele saadame juhised 2026. a kevadel, sest 2026.a II pooles võetakse kasutusele uus andmekogu ja registreerimine ning soodustuste taotlemine toimub edaspidi seal.
- Seaduse eelnõu kooskõlastamine (hiliskevad–suvi 2026)

Aitäh

SOTSIAALMINISTEERIUM